

MARY RENAULT: Do poslední kapky

Děj se odehrává ve starém Řecku, asi 100 let před Kristem. Hrdinou a vypravěčem příběhu je Alexie, ve většině ukázek 14 - 16 letý.

Jako malý chlapec jsem si pokaždé, když jsem byl nemocný, v nsnázích nebo když jsem ve škole dostal výprask, připomněl, že v den, kdy jsem se narodil, mě otec chtěl zabít.

V té chvíli vyšel ven představený školy Mikós a hněvivě nás hnal dovnitř. Snažil se nás zaujmout Homérem. Veřejná výtržnost i naše chování vyvolaly jeho špatnou náladu, a tak brzy vytáhl řemen.

Nejprve se mne zeptala, jaké to bylo ve škole. Abych ji poškádlil, řekl jsem: "Nijak zvlášť dobře. Mikós mi nařezal, protože jsem zapomněl úkol." Myslel jsem, že se mě alespoň zeptá, proč jsem jej zapomněl, ale řekla pouze: "To je hanba." Ale viděl jsem, že se rozhlíží kolem, rozesmál jsem se a ona také.

Cestou domů se mě zeptal, jestli dávám přednost výprasku od něho nebo zda to má říci otcí. Uměl jsem si představit, co by z toho udělal a volil jsem první možnost. Třebaže mi dal pěknou nakládačku, snášel jsem ji mlčky. Jen jsem si lámal hlavu, jestli mě Lýsis považuje za poslušného chlapečka.

"Jestlipak víš, že Alkibiadés jako mladík jednou použil v zápase, který prohrával, zuby? Kdyby se to stalo ve Spartě, dostal by výprask nejen on, ale i jeho milenec, za to, že ho nenaučil být mužem."

Byl sám; místo abych požádal o prominutí, řekl jsem dříve než měl čas promluvit: "Kde je matka?" Najednou jsem totiž dostal strach, že je opravdu nemocná. Vstal ze židle a řekl: "Všechno má svůj čas, Alexie. Kde jsi byl?"

Mluvil semnou tak, jako bych neměl právo se na matku zeptat, a ve mně narůstal hněv. Hleděl jsem mu do tváře se sevřenými rty. Viděl jsem, jak brunátní a já nepochybně také. Pomalu řekl: "Dobrá. Udělal-li jsi něco, za co se stydíš, máš důvod k mlčení. Ale upozorňuji tě, že by se ti vyplatilo říci mi to teď hned, než čekat jako zbabělec, až si to zjistím sám." V té chvíli se mi zatmělo před očima a já řekl: "Byl jsem na mužské palaistře, poslouchal jsem sofisty a hovořil s přáteli."

Ted' už byl velice rozzlobený a než znovu promluvil, na chvíli se odmlčel; pak, aniž zvýšil hlas, řekl: "S kým jsi tam tedy byl?" - "Se všemi a s nikým," řekl jsem. "Třebaže mě tvůj přítel

Kritiás zval k sobě domů."

Snažil jsem se udržet svůj hněv mezi sebou samým a strachem. Byl to statný muž. Zatnul jsem zuby a rozhodl se, že neuhnu, ani kdyby mě zabil. Ale on řekl tichým hlasem pouze: "Jdi do svého pokoje a počkej tam na mne."

Večer byl chladný a já měl hlad. Můj pokojík byl večer tmavý, protože před oknem stál fikovník. Přecházel jsem sem a tam, abych se zahřál. Konečně přišel a v ruce měl jezdecký bičík. "Čekal jsem," řekl, "protože jsem na tebe nechtěl vložit ruku v rozčilení. Spíše než abych si dopřál zadostiučinění, chtěl jsem udělat to, co je správné. Jestli z tebe někdy v životě něco bude, budeš mi muset poděkovat za to, že jsem uváděl na pravou míru tvoji drzost. Svlékni se."

Pochybují, že jsem se dokázal tolik ovládat jako on, neboť tohle byl nejhorší výprask mého života. Ke konci jsem už nedokázal zachovávat naprosté ticho; ale dokázal jsem neplakat nahlas a neprosit, aby přestal. Když skončil, otočil jsem se k němu zády a čekal, až odejde. "Alexie," řekl. Otočil jsem se, aby si nemyslel, že se bojím ukázat mu svou tvář. "Dobrá," řekl, "rád vidím, že netrpíš ani tak nedostatkem odvahy, jako zdravého rozumu. Ale odvaha bez správného chování je ctností zloděje nebo tyрана. Nezapomínej na to." Bylo mi velice špatně a než bych teď omdlel v jeho přítomnosti, byl bych raději rovnou zemřel; abych se ho zbavil, řekl jsem: "Promiň, otče." - "Dobrá, tím je věc u konce. Dobrou noc," řekl.

Jak říkal Lýsis, Spartani jsou nejlepší zloději na světě. Jejich chlapci jsou vždy jen polosytí, nikdy si nemohou nacpat břicho jinak než lupem; tak se naučí žít se na úkor ostatních. Když je někdo přistihne při činu, dostanou výprask.

V konírně jsem našel Koraxe, otcova druhého koně, ostudně zanedbaného a se zaníceným kopytem na jedné noze. Rozhořčeně jsem zavolal podomka a chtěl ho zpráskat, jak by to udělal můj otec (protože kůň, který byl starý, se zdál úplně vyřízený), ale matka mi řekla, že otrok utekl.

Myslím, že mi záviděl jizvy z bitev; ukázal mi totiž pruhy na zádech po bičování před oltářem Artemidy Orthie, což byl spartský zvyk. Řekl mi, že v soutěži zvítězil, neboť to vydržel nejdéle; druhý nejlepší prý po bičování zemřel.

Spartský Eumastás by se před ním musel schovat a uznat, že je začátečník. Nevím, čím ho bičovali; v důtkách muselo být olovo nebo železo. Jizvy měl kolem dokola.